

Kursplan för

Differentiell psykologi, 15 hp

Differential Psychology, 15 credits

Denna kursplan gäller från och med höstterminen 2012.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT08 , HT09 , HT10 , HT11 , HT12 , HT13 , HT14 , HT15 , HT16 , HT19 , HT21 , HT22 , HT23

Kurskod	2PS005
Kursens benämning	Differentiell psykologi
Hp	15 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Psykologi
Nivå	G2 - Grundnivå 2
Betygsskala	Underkänd (U), godkänd (G) eller väl godkänd (VG)
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Programnämnden för Psykologprogrammet
Datum för fastställande	2008-05-15
Reviderad av	Programnämnd 8
Senast reviderad	2012-05-08
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2012

Särskild behörighet

Godkänt resultat från psykologprogrammets termin 1 omfattande 30 högskolepoäng samt minst 15 högskolepoäng från termin 2.

Mål

Moment 1

Efter genomgåendet moment ska studenten kunna:

- beskriva och redogöra för grundläggande begrepp inom både klassisk och modern psykometrisk teori
- beskriva och redogöra för statistiska metoder inom den differentiella psykologin
- göra egna grundläggande psykometriska analyser och kunna utföra korrelationsbaserade statistiska beräkningar
- reflektera kring egna erfarenheter av att konstruera och utvärdera psykologiskt test

Moment 2

Efter genomgåendet moment ska studenten kunna:

- definiera och redogöra för centrala teoretiska modeller inom differentialpsykologin vad gäller begreppen intelligens och personlighet samt diskutera dessa med ett kritiskt och reflekterande

förhållningssätt

- reflektera kring kulturella inflytanden och genusperspektiv i förhållande till intelligens och personlighet
- förstå och reflektera kring praktiska användbarheten (liksom svårigheter) med psykologiska test av intelligens och personlighet när de utgör en del av psykologens arbetsredskap

Moment 3

Efter genomgången ska studenten kunna:

- beskriva och redogöra för grundläggande begrepp inom beteendegenetisk teori och metod.
- ge exempel på forskningsdesign och -metodik som används för att studera genetiska effekters betydelse för människans personlighet, intelligens och sårbarhet för psykopatologi.
- redogöra för och kritiskt reflektera kring den relativa betydelsen av arv och miljö när det gäller skillnader mellan människors personlighet, intelligens och sårbarhet för psykopatologi.
- redogöra för kognitiva avvikelser i ett beteendegenetiskt perspektiv

Innehåll

Kursens innehåll omfattar konstruktion av psykologiska mätinstrument och grundläggande begrepp inom psykometri, en orientering i statistiska metoder och forskningstraditioner inom den differentiella psykologins områden och en fördjupning kring frågor om arvets och miljöns betydelse för skillnader mellan människor.

Kursen är uppdelad på följande tre moment:

Psykometri och statistik, 6 hp Det första momentet på kursen ger en introduktion till psykometri och till statistik som används inom området differentiell psykologi. Först introduceras hur psykologiska fenomen kvantifieras, hur test konstrueras och hur normering används för att göra kvantifieringen tolkningsbar. Den studerande lär sig metoder utifrån både klassisk och modern testteori för att bedöma reliabilitet och validitet. Utöver grundläggande testteoretiska applikationer introduceras också specifika metoder för att utvärdera tillförlitlighet hos diagnostiska instrument (interbedömarreliabilitet; sensitivitet och specificitet).

De statistiska metoderna utgår från korrelationsstatistik (dvs. hur man analyserar samband mellan olika egenskaper hos test) och inkluderar regressionsanalys och faktoranalys. Den studerande får övning i att genomföra och tolka psykometriska analyser (item-analyser och faktoranalys). Dessutom förmedlas färdigheter i att konstruera psykologiska test och diskussioner hålls kring hur man kritiskt kan värdera dess tillförlitlighet och giltighet. Som övning får studenten träna sig i ett differentialpsykologiskt perspektiv och psykologiskt förhållningssätt genom att i en laboration prova på att utvärdera och revidera ett test samt även genom att studera etablerade test och diskutera dess tillförlitlighet, tolkning, psykometri, m.m. Syftet är att illustrera den praktiska användbarheten av psykometrisk kunskap generellt inom psykologin. **Intelligens och personlighet, 4,5 hp** Under det andra momentet lär sig studenten inledningsvis om begreppet intelligens och tar del av teorier om människans intellektuella färdigheter och förmågor. Bland annat beskrivs G-faktorn visavi specifika intelligenser. Därefter beskrivs olika traditioner av att definiera och mäta personlighetsdrag. Bland annat beskrivs femfaktormodellen (Big 5). Evidens för modellen samt för dess prediktiva validitet diskuteras. Aktuella differentialpsykologiska perspektiv på personlighetsdrag inom andra traditioner (som social-kognitiv psykologi, humanistisk och psykoanalytisk teori) illustreras. Även kulturella inflytanden och genusperspektiv diskuteras i förhållande till individuella differenser i intelligens och personlighet.

Beteendegenetik, 4,5 hp Det tredje momentet ger studenten kunskap om arvets och miljöns betydelse för skillnader mellan människor. I detta avsnitt förmedlas kunskap om beteendegenetisk teori och metod (t.ex. tvillingmetoden), samt den relativa betydelsen av arv och miljö för skillnader mellan människor vad gäller olika aspekter av intelligens, personlighet och psykopatologi. Vidare får studenten i ett beteendegenetiskt perspektiv ta del av kunskap som rör ett antal kognitiva avvikelser.

Arbetsformer

Undervisningen består av lärarledda föreläsningar och seminarier där de studerande uppmuntras till aktivt deltagande genom att diskutera och reflektera kring föreläsningarnas teman. Vidare utgörs undervisningen av laborationstillfällen som syftar till att låta studenterna öva på statistiska analyser, konstruera egna psykologiska test, samt använda statistiska räkneövningar och analyser för att utvärdera dessa och etablerade test. Dessa övningar är tänkta att illustrera den praktiska betydelsen av kunskap om differentiell psykologi och statistik i psykologens vardagliga arbete. Seminarier och övningstillfällen är obligatoriska. Kursansvarig bedömer om och i så fall hur frånvaro från obligatoriska utbildningsinslag kan tas igen. Innan studenten deltagit i de obligatoriska utbildningsinslagen eller tagit igen frånvaro i enlighet med kursansvarigs anvisningar kan inte studieresultaten slutrapporteras. Frånvaro från ett obligatoriskt utbildningsinslag kan innebära att den studerande inte kan ta igen tillfället förrän nästa gång kursen ges. Obligatoriska seminarier och laborationer finns enligt följande: moment 1: obligatoriska laborationer och räkneövningar, moment 2: obligatoriska seminarier och moment 3: obligatoriska seminarier.

Examination

Kursen examineras såväl enskilt som i grupp genom muntliga och skriftliga examinationsuppgifter.

Moment 1

Kursmomentet om psykometri och statistik examineras genom

- 1) inlämningsuppgift (laborationsrapport) med muntlig examination i grupp
- 2) individuell skriftlig tentamen

På inlämningsuppgift (laborationsrapport) och den muntliga examinationen ges något av betygen Godkänd/Uderkänd. Vid den skriftliga tentamen ges något av betygen Väl Godkänd, Godkänd eller Underkänd. För att få betyget Godkänd på momentet krävs minst betyget Godkänd på alla examinationsuppgifter. För betyget Väl godkänd på momentet krävs Väl Godkänd på den skriftliga tentamen och Godkänd på de övriga examinationsuppgifterna.

Moment 2

Studentens kunskaper om intelligens och personlighet examineras genom

- 1) obligatoriska diskussionsseminarier samt studentledd föreläsning i grupp
- 2) skriftligt PM samt muntlig presentation av vetenskaplig artikel

På examinationsuppgifterna under moment 2 ges betyget Godkänd eller Underkänd. För att få betyget Godkänd på momentet krävs betyget Godkänd på alla examinationsuppgifter.

Moment 3

Studentens kunskaper om beteendegenetik examineras genom

- 1) skriftlig tentamen

Vid den skriftliga tentamen ges betyget Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. För att få betyget Godkänd på momentet krävs minst betyget Godkänd på båda tentamen. För betyget Väl godkänd på momentet krävs Väl Godkänd på den skriftliga tentamen.

Betyg på hel kurs

För att bli godkänd på hela kursen krävs minst Godkänd på alla tre momenten. För betyget Väl Godkänd på hela kursen krävs Väl Godkänd på moment 1 och 3 samt Godkänd på moment 2.

Vissa seminarier och övningstillfällen är obligatoriska. Missade obligatoriska diskussionsseminarier eller laborationer ersätts med skriftliga uppgifter.

Student som ej är godkänd efter ordinarie provtillfälle har rätt att delta vid ytterligare fem provtillfällen. Om studenten genomfört sex underkända tentamina/prov ges inte något ytterligare tentamenstillfälle. Som provtillfälle räknas de gånger studenten deltagit i ett och samma prov. Inlämning av blank skrivning räknas som provtillfälle. Provtillfälle till vilket studenten anmält sig men inte deltagit räknas inte som provtillfälle. För mer detaljerad information, se KIs lokala riktlinjer.

Övergångsbestämmelser

Övergångsreglerna följer KIs lokala riktlinjer för examination.

Övriga föreskrifter

Kursutvärdering sker enligt KIs lokala riktlinjer. Resultat och eventuella åtgärder återförs till studenterna på kurswebb.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Behavioral genetics

Plomin, Robert; DeFries, John C.; McClearn, Gerald E.; McGuffin, Peter

5th ed. : New York : W. H. Freeman ; a Basingstoke : b Palgrave [distributör], 2008. - xviii, 532 p.

ISBN:978-1-4292-0577-1 (hbk.) LIBRIS-ID:10894256

Valda delar, ca 300 av 500 s.

[Sök i biblioteket](#)

Cervone, Daniel; Pervin, Lawrence A.

Personality : theory and research

10. ed. : Hoboken, NJ : Wiley, 2008 [dvs 2007]

238-245; 269-275 (totalt 15 sidor). Sidorna delas ut för kopiering vid kursstart.

Chamorro-Premuzic, Tomas

Personality and individual differences

2. ed. : Hoboken, N.J. : Wiley, 2011 - xii, 440 p.

ISBN:978-1-4051-9927-8 £32.99 LIBRIS-ID:12277326

[Sök i biblioteket](#)

Furr, R. Michael; Bacharach, Verne R.

Psychometrics : an introduction

Los Angeles : Sage Publications, c2008. - xvi, 349 p.

ISBN:978-1-4129-2760-4 (cloth) LIBRIS-ID:11227511

[Sök i biblioteket](#)

Artiklar enligt lärares anvisningar (ca 250 s.).

Rekommenderad litteratur

Repetera gärna kapitlen om intelligens, personlighet samt kapitlet om psykopatologi i Myers D.G. Psychology.

Borg, E; Westerlund, J

Statistik för beteendevetare

1. uppl. : Stockholm : Liber, 2006 - 456 s.

ISBN:91-47-05335-6 LIBRIS-ID:10162703

URL: <http://www2.liber.se/bilder/omslag/100/4705335o.jpg>

Kapitel 6 (korrelationer) och kapitel 14 (enkel regressionsanalys).

[Sök i biblioteket](#)

Brace, Nicola.; Kemp, Richard; Snelgar, Rosemary.

SPSS for psychologists

4th ed. : Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2009. - xi, 454 s.

ISBN:978-0-230-59459-3 (pbk.) LIBRIS-ID:11490159

[Sök i biblioteket](#)